

Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne, Oddział Wrocław
Sekcja Numizmatyczna im. Joachima Lelewela

KOMUNIKAT WENETRZNY Nr 1/79
maj 1979

Egz. ARCHIWALNY

Dział. _____ Nr jaw. _____

I. Trzydziestolecie Sekcji

W roku bieżącym mija trzydzieści lat od chwili, kiedy we Wrocławiu podjęła działalność dzisiejsza Sekcja Numizmatyczna Oddziału Wrocławskiego PTAiN, pierwsza sekcja dawnego Polskiego Towarzystwa Archeologicznego, ukonstytuowana przy Zarządzie Głównym tego Towarzystwa, którego siedzibą było wówczas nasze miasto. Prezesem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego był wtedy prof. dr Edmund Bulanda, wybitny i zasłużony badacz archeologii śródziemnomorskiej, a zarazem miłośnik i znawca numizmatyki antycznej, zaś sekretarzem generalnym prof. dr Kazimierz Majewski, również zasłużony archeolog klasyczny. Dzięki tym uczonym inicjatywa grupy miłośników wiedzy numizmatycznej znalazła uznanie i poparcie, dając podstawę do powstania na Śląsku pierwszego po wojnie ośrodka ruchu numizmatycznego na ziemiach zachodnich. Pierwsze lata swojej działalności upamiętniła wrocławska Sekcja Numizmatyczna wydaniem pierwszego w Polsce Ludowej popularno-naukowego czasopisma numizmatycznego pod tytułem "Wrocławskie Zapis-ki Numizmatyczne" organ Sekcji Numizmatycznej Polskiego Towarzystwa Archeologicznego. Choć tylko jeden rocznik 1949 wypełnił krótki żywot "Wrocławskich Zapisków", cztery numery tego kwartalnika zapoczątkowały faktycznie dzieje piśmiennictwa numizmatycznego w Polsce Ludowej. Jeśli dziś możemy mówić o dynamicznym rozwoju numizmatyki i ruchu numizmatycznego, dokumentowanego na łamach zasłużonych czasopism "Wiadomości Numizmatyczne" i "Biuletyn Numizmatyczny", dumni jesteśmy z tego, że Wrocławska Sekcja Numizmatyczna wniosła swój wkład do rozwoju numizmatyki polskiej w 35-lecie PRL. W trzydziestą rocznicę powstania Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej pragniemy przypomnieć o tym jej członkom i sympatykom.

II. Zbieranie informacji

Zgodnie z decyzją XIII Zjazdu przedstawicieli Sekcji i Kół Numizmatycznych PTAiN postanowiono prowadzić lub kontynuować następujące przedsięwzięcia:

1. Założenie centralnego Katalogu wydawnictw numizmatycznych, znajdujących się w Polsce, zarówno w bibliotekach jak i u osób prywatnych. Jego celem jest zebranie informacji o tych wydawnictwach, bardzo obecnie rozproszonych, dla ułatwienia korzystania z nich wszystkim zainteresowanym. Katalog ten będzie dostępny dla wszystkich w bibliotece Zarządu Głównego PTAiN; przewiduje się jego powielenie w formie książkowej. W tym celu wszystkie Oddziały i Koła proszone są o zarejestrowanie wydawnictw znajdujących się na ich terenie w bibliotekach publicznych, uniwersyteckich, muzealnych i innych, oraz u osób prywatnych /jeśli wyrażą na to zgodę/. Rejestrować należy wydawnictwa polskie sprzed 1945 r., wydania obce - do chwili obecnej. Dotyczy to zarówno książek jak i czasopism, w tym ostatnim wypadku nawet pojedynczych egzemplarzy. Dla każdej pozycji należy podawać następujące dane: imię i nazwisko autora, tytuł, miejsce i rok wydania oraz nazwę instytucji wzgl. nazwisko i adres osoby prywatnej, u której dana pozycja się znajduje.

W związku z powyższym Zarząd Sekcji we Wrocławiu prosi wszystkich o dostarczanie tych danych członkom Zarządu: kol.kol. Wojasikowi, Szyposzowi, Banasikowi lub Ruskowi. Niezależnie od powyższego Zarząd prosi o zgłaszanie się członków, którzy mogliby dokonać inwentaryzacji zasobów znajdujących się w bibliotekach we Wrocławiu /Uniwersy-

Dolnego Śląska /Jelenia Góra, Legnica, Świdnica, Wałbrzych itd./. Praca ta wymaga poświęcenia większej liczby godzin. Poszczególne pozycje należy podawać na osobnych kartkach o wymiarze 1/4 arkusza kancelaryjnego.

2. Zbieranie informacji o monetach, będących przedmiotem szczegółowego, naukowego opracowania. Z kwerendy takiej korzystał już St. Suchodolski przy opracowaniu monet Mieszka I, Chrobrego, Sieciecha, Krzywoustego /brakteaty/ oraz R. Kiersnowski przy opracowaniu kwartników śląskich i groszy Kazimierza Wielkiego. Komisja Numizmatyczna w Warszawie prosi o nadsyłanie danych o nowych egzemplarzach tych monet, dotychczas nieuwzględnionych. Ponadto w związku z opracowywaniem monet ruskich /lwowskich/ Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagiełły przez Włodzimierza Bagieńskiego - prosi o nadsyłanie informacji o tych monetach /waga, średnica, typ, odmiana, ewent. pochodzenie, adres właściciela/ na adres Komisji Numizmatycznej.

3. W związku z przygotowywaniem inwentarza znalezisk monet /nawet niekompletnych/ Komisja Numizmatyczna prosi o nadsyłanie informacji zarówno o znalezionych skarbach jak i monetach pojedynczych. Winny być uwzględniane następujące dane: miejsce znalezienia /miejscowość, gmina, ewentualnie dawny powiat/, data odkrycia i okoliczności, skład znaleziska, ewentualnie miejsce przechowywania.

4. W związku z zamierzonym wydaniem „Katalogu podstawowych typów monet i banknotów Polski” E. Kopickiego, względnie tylko tomu uzupełniającego do tej pracy, Komisja Numizmatyczna Zarządu Głównego prosi o nadsyłanie uwag i uzupełnień, wszelkich propozycji zmian, zauważonych niedociągnięć, braków, błędów itd. Wszystkich kolegów posiadających nieodnotowane w pracy Kopickiego typy lub odmiany monet, lub też znających je z literatury, prosi się o nadsyłanie o nich informacji na adres Komisji Numizmatycznej. Bez szerokiego bowiem udziału członków PTAiN nie będzie możliwe opracowanie zestawienia typów /pełnego i poprawnego/ naszych monet. Przewiduje się publikowanie ciekawych uwag i istotnych uzupełnień na łamach BN. Także i te dane zbierają w naszej sekcji koledzy wymienieni wyżej.

5. W planach Komisji Numizmatycznej znajduje się nadal opracowywanie lokalnej historii pieniądza /medałisterstwa/, dzieje mennic, obieg pieniężny, pieniądz zastępczy, pieniądz spółdzielni wojskowych itd. Dotyczy to także mennic obcych, działających na ziemiach polskich. Istnieje możliwość druku prac na łamach BN i VN, względnie w naszym komunikacie wewnętrznym. Istnieje tu duże pole do popisu dla członków naszej sekcji. Monnictwo śląskie należy do najbardziej interesujących w naszym kraju, a wiele jeszcze zagadnień czeka na swego badacza!

III. Wywóz polskich monet i banknotów za granicę

Komisja Numizmatyczna informuje, że PTAiN otrzymało dla swych członków zgodę Głównego Urzędu Cł na bezcłowy wywóz za granicę z dniem 1.VII.78r. polskich monet i banknotów wycofanych z obiegu. Są to monety 10 zł, o średnicy 31 mm i 28 mm emisji 1959-1973 oraz banknoty 20 zł i 100 zł emisji 1 lipca 1948r. Zezwolenia będą wydawane pod warunkiem każdorazowego przedłożenia w Urzędzie Celnym zaświadczenia wystawionego przez macierzysty Oddział PTAiN, stwierdzającego, że osoba wysyłająca jest członkiem PTAiN, a monety i banknoty wysyłane są w ramach wymiany numizmatycznej. W celu uzyskania zezwolenia zwalnia-

IV. Wydawanie medali

Zarząd naszej sekcji zamierza nadal kontynuować wydawanie medali z serii piastowskich książąt śląskich. Po wydaniu 1975r. medalu Henryka IV Probusa i w 1977r. medalu Henryka I Brodatego - obecnie trwa praca nad medalem Bolka II Świdnickiego. Spodziewamy się jego ukazania w 1980r.

V. Wystawa monet i medali

Zarząd naszej sekcji uchwalił, że w tegorocznym październikowym "Tygodniu Archeologii" urządzimy wystawę monet ze zbioru członków sekcji w Muzeum Archeologicznym. Wystawa będzie obejmowała monety i banknoty PRL oraz powojenne medale śląskie. Kierownikiem grupy organizującej wystawę jest kolega Szyposz. Jak zwykle będziemy apelować do członków sekcji o zgłoszenie eksponatów. Wystawy te cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem społeczeństwa, chętnie je też widzi u siebie Muzeum Archeologiczne, czego dowodem była wystawa w 1978r.

VI. Imprezy Wrocławskiego Ośrodka Archeologiczno-Konserwatorskiego

Wrocławski Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski już po raz drugi zorganizował w "Dniach Wrocławia" bardzo sympatyczną imprezę: bicie średniowiecznych "monet" śląskich. W dn. 9.05.79r. Wrocławianie wszelkiego wieku i płci w długich kolejkach oczekiwali przed dwoma stanowiskami mennicznymi, zorganizowanymi na ulicy Jatki przed siedzibą Ośrodka na bezpłatnie wydane "monety". Na pierwszym stanowisku bito średniowieczną techniką ręcznego młota i 2-ech tłoków ołowiane krążki z nazwą i adresem Ośrodka, mające na stronie odwrotnej rysunek legendarnego, nieznanego już dziś w oryginale denara wrocławskiego Bolesława Chrobrego. Na stanowisku drugim wyposażonym znacznie nowocześniej, bo w prasę balansową, wybijano w miedzi i ołowiu monety z wizerunkiem gołąbka pokoju i napisem w otoku: "Wrocław miastem pokoju". Na ich stronie odwrotnej widnieje rysunek brakteatu Henryka Brodatego /F-bg Nr 82/. Impreza cieszyła się wielkim powodzeniem. Niektórzy z kolekcjonerów, urzeczeni atmosferą średniowiecznej uliczki Jatki, zaczęli nawet żądać od personelu mennicy tworzenia niecentrycznie bitych destruktywów, naśladujących prymitywną techniką średniowiecza, zapominając że kolekcjoner monet średniowiecznych znacznie wyżej ceni okazy wybite prawidłowo !

W roku ubiegłym Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski obdarzył nas już podobną, bitą w ołowiu, monetą z monogramem WOAK i napisem w otoku: Wrocław 1978, ul. Jatki 1 na awersie oraz rysunkiem słynnego wielkiego brakteatu z imieniem ks. Henryka Brodatego /F-bg- Nr 93/ na rewersie.

Tego rodzaju imprezy stają się ostatnio modne: znane nam są organizowane w NRD /Görlitz, Drezno/ oraz w Czechosłowacji, gdzie wybija się w podobny sposób grosze praskie.